

KATEHIZIRANJE MLADIH U GRADSKOJ ŽUPI

Daniel Labaš

U V O D

U radu s mladima mislio sam ispočetka da je ponajprije važno pronaći dobre sadržaje kateheza, pronaći nešto što bi za njih bilo obogaćenje, otkrivanje novih vrijednosti. No s vremenom sam sve više dolazio do uvjerenja kako planiranje katehizacije treba postaviti drukčije: ne započinjati od sadržaja, od onoga što im želim prenijeti, nego je potrebno započeti od njih samih. Sjetio sam se latinske izreke: "Quidquid recipitur ad modum recipientis recipitur" (Što god se prima, prima se na način primaoca). Sve sam više uviđao da je potrebno upoznavati mlade, njihov život, njihove interesne sfere i glavne preokupacije. Nastojao sam otkriti njihovu ljestvicu vrednota", zatim što vole, a što ne vole te što im donosi radost. Osim ovih pitanja smatrao sam važnim postaviti pitanje kakva je njihova vjera? Da li je oslonjena na tradiciju njihove obitelji? Koliko je društveno uvjetovana? Da li su mladi povezani s Crkvom zbog svoje grupe ili klape, ili pokazuju da su na putu osobnog razmišljanja i prihvaćanja vjere? Posebno me zanimalo koje su značajke pojedine grupe i pojedinih članova u njoj. Sve bi se to moglo obuhvatiti jednom riječi: na početku rada s mladima potrebno je „snimiti situaciju”.

1. OTKUPLJENJE

U pojedinim sredinama, u župama ili liturgijskim zajednicama u kojima sam započinjao rad s mladima, uvijek je bilo teško okupiti mlade jer se poslije primanja sakramenta sv. potvrde udaljuju od vjeronauka i Crkve. Smatraju da su primanjem sv. potvrde završili vjeronauk. To je opće uvjerenje i mladih i njihovih roditelja, nešto što podsvjesno djeluje. Stoga sam se u suradnji sa svećenicima i sestrama u župi uvijek brinuo oko okupljanja i stvaranja zajedništva s učenicima 7. i 8. razreda osmoljetke. U to doba mladi se pomalo dijele od svoje obitelji, žele samostalnost i traže novu sredinu gdje bi osjećali sigurnost, u grupi ili klapi svojih vršnjaka. Ono što za njih predstavlja radost, ono što im je važno i vrijedno jest zajedništvo razgovora i susreta: biti skupa, doći na zajedničko mjesto, imati zajedničke planove. Tome doprinose glazba i pjevanje, zajednički programi: vjeronaučni i liturgijski, rad po dinamici grupe, različiti posjeti i izleti. U vezi s okupljanjem nastojimo među mladima otkriti spontane vođe u pojedinoj klapi te ih uključujemo u stvaranje zajedništva kao animatore.

Pri okupljanju smatramo vrlo važnim voditi brigu i evidenciju za svakog pojedinog od mla-

dih. Onoga koji počinje izostajati nastojimo na prikladan način potaknuti da ponovno dođe. U tu svrhu dobro je mlade povezivati po dvoje ili troje u grupe, tako da jedan drugoga podsjeti i potaknu na vjeronaučni susret.

2. CILJEVI

U katehizaciji mladih nastojimo pred sobom imati konkretne ciljeve. Prvi i najvažniji cilj jest rast i radost mladih u svemu što je vrijedno. Stoga nastojimo doći k mladima onakvima kakvi jesu. Nastojimo da budemo prihvaćeni jer i mi njih najprije prihvaćamo. No nije nam samo cilj biti s njima nego povesti ih k nekim vrijednostima, biti s njima, ali u ulozi animatora i voditelja. Krajnji cilj cjelokupne katehizacije i rada s mladima jest osobna vjera, koja se očituje u osobnoj molitvi i primanju sakramenata, te komunitarna dimenzija vjere, koja se očituje i jača u zajedničkoj molitvi, u zajedničkom slavljenju liturgije te u zajedništvu života, rada, igre i apostolata. Prava kršćanska zajednica jest ona koja je „euharistijska”, pa je usmjerenje prema euharistiji ono što prožima sav rad i djelovanje u katehizaciji.

3. METODE I METODSKI POSTUPCI

Smatrao sam da je katehizacija dio života kod mladih i da je zato proces koji traje i prati životne etape razvoja u mladosti. Početkom mladosti oni napuštaju sve što je ostalo od djetinjstva, žele imati osobne stavove, razmišljanja i iskustva. Za uspješniju katehizaciju najvažnije je doba od 7. i 8. razreda osmoljetke do 3. i 4. razreda srednje škole. U to doba događa se formiranje osobnosti, te nastojimo katehizaciju usmjeriti prema buđenju osobne vjere (evangelizacija) i to na spoznajnoj, intelektualnoj razini, a osobito na razini iskustva vjere. To je zapravo vrijeme inicijacije u vjeru i život s Bogom u kršćanskoj zajednici. Moglo bi se smatrati da je to i vrijeme katekumenata, u kojem treba prolaziti sve bitne sadržaje svakog rasta i dozrijevanja u vjeri: znanje prilagođeno dobi, iskustvo osobne i zajedničke molitve, slavljenje sakramenata, osobito euharistije, te zajedništvo života.

Za ostvarivanje ovoga koristimo raznovrsne metode rada i izabiremo prikladne sadržaje. Nastojimo imati opći program za svaku godinu, ali nastojimo uvijek čuti želje i pitanja mladih te zatim kateheze prilagođujemo da budu odgovor na njihove interesne sfere. Mislim da je za odgoj u vjeri važno da kateheza bude što bliža životu, da se ostvaruje načelo vjernosti čovjeku i vjernosti Bogu.

U metodičkom postupku prilagođujemo se konkretnoj vjeronaučnoj zajednici. Nastojimo da mladi ne budu samo pasivni slušaoci nego aktivni suradnici. Stoga radimo ponekad po metodi grupne dinamike s cijelom grupom ili cijelu zajednicu razdijelimo na podgrupe. Kao pomoćna sredstva koristimo biblijske i druge pjesničko-meditativne tekstove, fotografije, fotomontaže i filmove. Za uvod u radni sat dajemo mladima da nad konkretnim pitanjima razmišljaju te na njih odgovaraju. Svoje odgovore mogu iznijeti zajednici ili ih zadržati za sebe. Ponekad mladi žele klasično predavanje uz diskusiju. Osim ovog rada nastojimo da čitava zajednica prihvaća uvođenje u meditaciju i molitvu te postaje molitvena zajednica, jer je to put do osobne vjere i osobnog proživljavanja susreta s Kristom u euharistiji.

4. SADRŽAJ

U pogledu izabiranja katehetskog sadržaja i programa, nastojimo biti što bliže životu, životnim očekivanjima i traženjima mladih. No ipak smatram važnim da se usporedno sa četiri godine srednje škole prođe glavni sadržaj kršćanske vjere i da se provodi inicijacija u osobnu vjeru i život u kršćanskoj zajednici. Vodimo brigu da se na vjeronauku mladima odgovori na njihova pitanja. Tako u I. razredu srednje škole obrađujemo teme koje se kreću oko razumskog opravdanja vjere i objave, te teme koje osvjetljavaju nutarnje mladenačko dozrijevanje osobnosti. U II. razredu više je uzeto u obzir obrađivanje Sv. pisma i Božje objave. Za one u trećem i četvrtom razredu vrijeme posvećujemo dubljem upoznavanju Kristova otajstva i otajstva Crkve te općenito upoznavanje u istini kršćanske vjere da mladi znaju obrazložiti svoje uvjerenje. Etička i moralna pitanja obrađuju se u svakom

razredu već prema potrebama dotičnog uzrasta, ali se sustavno obrađuju u III. i IV. razredu i to naizmjenice: jedne godine glavne istine kršćanske vjere, a druge godine glavne teme iz morala. Sa studentima u četiri godine obrađujemo povijest spasenja. Prva godina: Povijest spasenja u Starom zavjetu; druga godina: Povijest spasenja u Isusu Kristu; treća godina: Povijest spasenja u Crkvi i četvrta godina: Povijest spasenja u osobnom životu. Pojedine teme obrađujemo tako da najprije uočimo današnja suvremena pitanja vjere i života općenito, zatim govorimo kako ta pitanja osvjetljuje Sv. pismo, pa konačno u svjetlu Božje riječi osvjetlimo današnjicu. Tako nam se čini da Božja riječ u Svetom pismu nije nešto što se davno dogodilo i što spada na povijest nego nešto što i danas djeluje te je u otajstvu našeg života i naše sadašnjosti prisutno otajstvo spasenja.

5. USPJESI, NEDOSTACI I POTEŠKOĆE

O uspjesima i neuspjesima teško je govoriti jer su i jedni i drugi dosta relativni. No ipak za uspjeh smatram ako mladima pomognemo da izgrade osobnu vjeru i osobno opredjeljenje za Krista te ako ih uvedemo u zajedništvo Crkve gdje oni mogu naći svoje mjesto susretanja u nedjeljnoj liturgiji sv. mise te u konkretnom angažmanu u zajednici u skladu sa svojim mogućnostima. Smatramo uspjehom ako mladima svjetlo vjere prožima svakodnevni život i njihov rad; to znači da im je vjera prijateljevanje s Bogom od kojeg dobivaju mudrost života i snagu za životna zalaganja. U ovom radu prate nas i različite poteškoće i nedostaci. Na mlade dosta utječe okolina, njihovo društvo izvan vjeronaučne zajednice, razne školske i izvanškolske ak-

tivnosti. Također utječe suvremeni potrošački mentalitet, hedonizam te gubljenje volje za bilo kakav napor i rad. Mladi su često zbog vanjskih utjecaja manje okrenuti prema nutrini, prema nutarnjem (duhovnom) životu, gdje se i događaju pravi osobni susreti s Bogom i s prijateljima. U radu s mladima osjećaju se poteškoće jer nedostaju pravi priručnici, literatura i dublje proučeni programi. Razumije se da se osjećaju i poteškoće u izgrađivanju zajednice, u aktivnom angažmanu mladih u apostolat i zajedništvu vjernika općenito.

ZAKLJUČAK

Čini mi se da je vrlo važno da se katehizacija u smjeru kršćanske inicijacije treba događati baš s mladima od 7. razreda osmoljetke do 4. razreda srednje škole. To je vrijeme dozrijevanja osobnosti i donošenja životnih opredjeljenja. Tada se ili osobno prihvaća vjera i Crkva ili se odvaja od njezinog zajedništva i odlazi u svijet indiferentizma.

Drugo što smatram važnim jest uvođenje mladih u zajedništvo stvarne Crkve i kršćanske zajednice kakva ona jest ovdje i sada. Pojedine skupine, i vjeronaučne i druge zajednice, jesu samo put i škola da mladi mogu postati članovi naše Crkve koja se okuplja i živi u raznim župnim i drugim liturgijskim zajednicama. Tako će mladi moći doći do susreta s Kristom i zajednicom ondje gdje nađu uvjete za svoj uredan život. Crkvenost ćemo postizavati ako u radu s mladima nastojimo uvoditi timski rad, gdje uz svećenike budu uključene i redovnice i vjernici laici. Tad će se izbjeći negativnosti liderstva, a Crkva će biti dinamičnija i sposobnija da naviješta evanđelje mladom naraštaju.